

Vivir en Amor

www.vivirenamor.be

AP 63, 13001 Huehuetenango, Guatemala

474-8188021-94

NIEUWSBRIEF MAART, JAARGANG 2013

Hey allemaal!

Het nieuwe jaar is al een tijdje begonnen, alle voorbereidingen zijn getroffen voor de *Semana Santa* (de Goede Week), dus dringend tijd voor een update uit Yalanhuitz en Pojom.

Naast drukke feestdagen door emergencias, de eerste HELPS Jornada van dit jaar, de trouw van Maria in Pojom, zijn er ook alweer veel nieuwe vrijwilligers gearriveerd.

We wensen jullie heel veel leesplezier!

VIVIR EN AMOR GUATEMALA

De voorbije maanden zijn er eens geen vrijwilligers vertrokken, maar er zijn er wel verschillende bijgekomen. Hieronder kunnen jullie kennismaken met de nieuwe gezichten.

Sara

Sara is een Duitse dokter van 27 jaar die begin februari toegekomen is in Yalanhuitz. Zij zal er gedurende 2 maanden Hannah op medisch vlak ondersteunen. Zoals vele nieuwe medische vrijwilligers ontdekte ze al na enkele dagen dat de middelen waarover we hier beschikken verre van dezelfde zijn als die in de westerse ziekenhuizen en dat ze maar beter kan roeien met de riemen die we hebben. Ze heeft zich gelukkig heel snel kunnen aanpassen.

Lise

Ook Lise is een dokter, is 26 en komt uit Leuven. Zij zal Sara in Yalanhuitz opvolgen en Maarten en Hannah gedurende de komende 4 maanden gezelschap houden. Ze mocht er al onmiddellijk invliegen want ze kwam toe in Huehuetenango net toen de HELPS Jornada aan de gang was.

Elisa en Sarah

Elisa en Sarah zijn 2 studentes verpleegkunde van de Arteveldehogeschool in Gent die 6 en 7 weken stage komen doen. Sarah verblijft in Pojom en focust zich vooral op voethegyiëne. Elisa woont in Yalanhuitz en zal zich vooral bezighouden met het doen van *consultas* en het herorganiseren van de farmacie en de bodega. Allebei hebben ze al veel nieuwe dingen geleerd de voorbije 2 weken zoals hechten en infusen prikken.

Joris en Lotte

Joris is 28, zijn vriendin Lotte is 24 en samen zullen ze 1.5 jaar lang het team in Guatemala versterken. Joris is dokter en zal Bram opvolgen in Pojom, Lotte volgt Sophie op als algemeen coördinator. Ze zijn voorbije zaterdag veilig en wel van de camioneta gestapt in Pojom en hebben heel veel zin in hun nieuwe avontuur. Ze hadden ook meer dan 25kg medicatie mee zodat we voldoende hebben voor de komende zes maanden. Bedankt België hiervoor!

Medisch protocol

De medische vrijwilligers van Pojom en Yalanhuitz hebben de kopen bij elkaar gestoken en het bestaande medische protocol geactualiseerd en gefinaliseerd. Het is nu helemaal afgestemd op de medicijnen die we van het ministerie krijgen en op de andere medicijnen waarover we kunnen beschikken in Guatemala. Per aandoening zijn er een drietal opties qua behandeling. Het is de bedoeling enkel nog volgens dit protocol te behandelen. Op die manier wordt het voor onze promotoren veel eenduidiger werken. Het protocol kan natuurlijk altijd aangepast worden na overleg tussen de vrijwilligers, de promotoren en de Raad van Bestuur in België.

Tegelijkertijd hebben we ook de apotheken en bodega's in Pojom en Yalanhuitz opgeruimd en gereorganiseerd. María in Pojom en Francisco in Yalanhuitz zijn nu de verantwoordelijken van de medicijnen en inventaris (ondersteund en geholpen door de vrijwilligers uiteraard).

Mateo (broer van Carlos) maakt 2 nieuwe kasten voor in de *farmacia*.

De kast staat pas, de mannen zijn tevreden en wij ook!

HELPS

17 maart was het alweer zo ver: de eerste *Jornada Médica* van HELPS in Huehuetenango van 2013. Er stonden weer redelijk veel patiënten op de lijst, jammer genoeg haken er altijd wel enkelen af als het dan echt zo ver is. Uiteindelijk zijn we met 6 patiënten naar de *Jornada* gegaan, waarvan er 3 onmiddellijk geopereerd konden worden. Voor de andere 3 was een gewone consultatie voldoende. Een heel mooi resultaat dus. De organisatie had ons ook al een hele tijd een rolstoel beloofd voor een jongetje in Yalanhuitz en deze keer hadden ze de rolstoel mee (zie foto). Israël kan nu zonder problemen rondrollen in zijn huis ☺

De auto's worden klaargemaakt om met de patiënten te vertrekken naar de Jornada in Huehuetenango.

De rolstoel van HELPS voor Israël.

CLINICA YALANHUITZ

Feliz año nuevo of toch niet?

In Yalanhuitz bracht de jaarwisseling emergencias, en dat zou de toonaard blijven voor de twee maanden die volgden. Op 31 december werden Hannah en Maarten opgebeld om te gaan kijken naar Alejandro – een halve wees die ooit 'cadeau' was gedaan door een Mexicaanse tante/moeder. Volgens getuigen was hij van zijn fiets getrokken en vervolgens in elkaar geslagen door enkele dronken mannen. Daarna zou hij gevlucht zijn naar het dichtstbijzijnde dorp op dat moment, Nueva Concepción. Na twee weken zou hij weer richting Yalanhuitz geraakt zijn, maar in zeer slechte toestand. Toen wij erbij gehaald werden, had hij een acute buik en was hij in septische shock aan het gaan. Na 4 darmoperaties en 6 weken in het *Hospital Nacional*, heeft hij zichzelf ontslagen uit het ziekenhuis en is hij naar Yalanhuitz gekomen om te sterven. Tijdens de nachtwake na zijn dood, werden Hannah en Maarten in het salon geroepen om te getuigen in de zaak. Iedereen wilde weten of Alejandro gestorven was ten gevolge van het gevecht. We hebben meermaals heel duidelijk gesteld dat wij objectief wensen te blijven om ook in de toekomst aan iedereen medische hulp te kunnen bieden en dat de juridische kant van zulke zaken niet aan de kliniek is. Het is een beetje beangstigend hoeveel waarde de mensen aan onze woorden hechten, dus soms ben je maar beter terughoudend. Het gaat dan immers niet enkel meer over de patiënt, maar ook over het leven van andere mensen.

Op 1 januari, de avond nadat Hannah en Maarten Alejandro tot in Huehuetenango hadden gebracht, werden ze alweer opgebeld. Er was een auto-ongeval gebeurd en er waren verschillende gewonden. Het bleek om een bijna voltallig gezin te gaan, dat na een nieuwjaarsfeest in Yulchen Frontera een lift had gehad van een dronken persoon. Die laatste beweert dat zijn remkabel het begaf op een steile helling, de anderen beweren natuurlijk iets anders. Ook hier hebben we ons sterk moeten opstellen om geen partij te worden in de discussies over boetes en gerechtigheid. De tol van het ongeval was zwaar: een open beenbreuk, enkele zware hoofdverwondingen, een geblokkeerde heup en een sleutelbeenbreuk. Die mensen waren naar schatting dertig meter de ravijn in gereden, maar wonder boven wonder zijn er geen doden gevallen. Een prachtig voorbeeld van onvoorwaardelijke moederliefde was de mama die zich zodanig rond haar baby gewikkeld had dat het kindje er ongeschonden (!) uit is gekomen. Ook het medische team uit Pojom werd opgetrommeld om te helpen bij het hechten van de gewonden en naar Huehuetenango te rijden. Alle breuken zijn intussen zo goed als genezen en het gezin maakt het heel goed.

Blijkbaar duurt het nieuwjaarsfeest in Yulchen Frontera verschillende dagen en dat hebben Hannah en Maarten aan den lijve ondervonden aangezien hetzelfde nieuwjaarsfeest ook de dagen nadien verschillende gewonden opleverden met meerdere hechtingen tot gevolg. Hier in de *clínica's* hebben we het sindsdien ook over *de slag bij Yulchen Frontera*.

Moeilijke bevallingen in Chaquenalito en Yalanhuitz

In Chaquenalito, op de top van een berg, was een vrouw van haar eerste kind aan het bevallen toen ze Hannah en Maarten opbelden voor ondersteuning. Door het aanhoudende regenseizoen moesten ze de wagen achterlaten in Nuevo Triunfo, het dichtstbijzijnde dorp. De daaropvolgende tocht was op zich geen probleem voor Hannah, María en Maarten, maar door een wanverhouding tussen hoofd en bekken moest die vrouw naar het ziekenhuis voor een keizersnede, wat betekende dat zij die steile, glibberige tocht ook moest maken. Uiteindelijk haalde ze de wagen, gebonden op een stoel, op haar beurt weer gebonden op iemands rug, en verborgen onder plasticen zeilen tegen de regen. In het ziekenhuis in Huehuetenango kreeg ze een keizersnede en moeder en kind maken het heel goed. Heel mooi is ook dat het gezin regelmatig naar Hannah belt om ons te bedanken, of gewoon goeiedag te zeggen.

In Yalanhuitz was er een jonge moeder die helaas zonder vroedvrouw wilde bevallen. Ze kreeg een navelstreng prolaps waardoor het kindje al gestorven was toen Hannah en Maarten erbij werden geroepen. Het was ook nog eens een dwarsligging, dus ze moesten toch nog naar het *Hospital Nacional* in Barillas rijden voor een keizersnede.

Psychiatrische patiënt in Yalanhuitz

Een ander noemenswaardig verhaal in Yalanhuitz is dat van Maria, die te kampen heeft met een mentale aandoening waar nog steeds geen duidelijke diagnose over bestaat. Ze voldoet aan beschrijvingen gaande van zware depressie over dementie tot psychose. We hebben samen met de familie alle betaalbare mogelijkheden uitgeput, maar het lijkt erop dat psychische aandoeningen in Guatemala nog steeds niet erkend worden als ziektes die naam waardig, en het is dan ook bijzonder moeilijk om hulp te vinden. In overleg met een Belgische psychiater zijn we met een behandeling gestart, weliswaar betaald door de familie, maar het is afwachten of deze zal aanslaan. Tot nu toe loopt alles vlot en we hopen dat het ook zo verder gaat.

Capacitación en consulta externa in Chaquenal

Enkele maanden geleden werden we door de vroedvrouwen en de burgemeester van Chaquenal (en omstreken), een dorp op ongeveer een uurtje rijden van Yalanhuitz, gevraagd om ook daar opleiding voor traditionele vroedvrouwen te voorzien, zoals we al jaren doen in Yalanhuitz, Pojom en Tiactac. Daar zijn we met plezier op ingegaan, en bij de eerste *capacitación* merkten we ook dat de nood aan consultaties hoog was, gezien de afstand tot de *clínica* van Yalanhuitz en het feit dat er geen andere gezondheidspost in werking is daar.

De *capacitaciones* lokken telkens een tiental vroedvrouwen en de eerste *consulta externa* leverde toch ook meer dan 20 patiënten op. We gaan hier dus mee door!

Consulta externa en capacitación in Chaquenal.

CLINICA POJOM

Start van het nieuwe schooljaar

Op maandag 21 januari was het zo ver, de start van een nieuw schooljaar met toch wel enkele veranderingen voor Vivir en Amor. Joke zal enkel nog Engelse les geven in de 2de en 3de *básico* (2de en 3de middelbaar). Vanaf dit jaar geeft leraar Baltazar de Engelse les in de 1ste *básico*. Joke zal hem wel begeleiden bij het voorbereiden van de lessen.

Daarnaast geeft Joke ook Engelse les in de *bachillerato* (4de en 5de middelbaar op één jaar tijd) in het weekend en 1 keer per maand een *taller*. Elke woensdagvoormiddag tijdens de pauze krijgen de leerkrachten van de lagere school lessen Engels (2x per maand), methodologie (1x per maand) en Spaans (1x per maand).

In de *básico* zitten er dit jaar 53 leerlingen. De onderhandelingen zijn intussen volop gestart om ze vanaf 2014 te nationaliseren, wat betekent dat de leerkrachten vanaf dan betaald zullen worden door de overheid en niet meer door San Mateo Ixtatán, de leerlingen en Vivir en Amor.

Om die reden en ook omdat we het gevoel hebben dat de *básico* hier goed draait en onze hulp niet langer nodig heeft, is er beslist dat 2013 het laatste jaar zal zijn dat Vivir en Amor de school in Pojom steunt. Dat betekent dat Joke (die, jawel, beslist heeft tot november te blijven in plaats van juli) de laatste schoolvrijwilliger zal zijn in Pojom. De uitgaven die daardoor bespaard zullen worden, kunnen dan geïnvesteerd worden in de *clínicas* in Pojom en Yalanhuitz.

Hoe zit het intussen met onze studenten in Huehuetenango en Barillas?

Angelina is begin januari gestart aan de opleiding hulpverpleegkundige in Huehuetenango. Ze is heel gemotiveerd, maar twijfelde in het begin wel of het allemaal zou lukken, de lessen waren immers heel moeilijk. Intussen is ze het al veel beter gewoon, is ze geslaagd voor verschillende examens en behaalde ze 12.2/16 voor haar eerste week stage in het Nationaal Ziekenhuis!

Abner uit Ixquisis studeert sinds begin januari ook in Huehuetenango. Hij volgt er een opleiding voor leerkracht. Miguel zit intussen in zijn 5de middelbaar in het Colegio De La Salle, ook in Huehuetenango. 5 Pojomeros (1 meisje en 4 jongens) trokken begin januari naar Maya Jaguar (in de omstreken van Barillas), meer informatie over hun avonturen lees je een beetje verder in deze nieuwsbrief.

Darinel en Juan, 2 heel bekende gezichten voor iedereen van de *clínica* in Pojom, gingen eerst allebei niet meer verder studeren omwille van financiële redenen. Omdat we dat toch wel heel erg jammer vonden, hebben we de koppen bij elkaar gestoken en een beurzensysteem ontwikkeld voor studenten uit Pojom. Het systeem werkt als volgt: Joke controleert eerst alle mogelijke beurzensystemen in Guatemala zelf, als alle

mogelijkheden uitgeput zijn, gaat ze op zoek naar meters of peters in België. De bedoeling is dat de meters en peters een student steunen met 50 euro per maand gedurende 1 jaar (600 euro in totaal), hiermee kan de student heel wat kosten dekken: niet alleen het inschrijvingsgeld, maar ook de andere onkosten (huur, eten, internet, etc). Niet elke student heeft zo maar recht op een meter of peter, ze moeten aan strenge voorwaarden voldoen. Dit jaar studeren 3 studenten dankzij meters en peters in België verder: Juan, aan de universiteit in Huehuetenango, Darinal en Ramón werken hun middelbaar af in Barillas.

Juan op zijn kot in Huehuetenango.

Via deze nieuwsbrief willen we dan ook een warme oproep doen aan iedereen om volgend jaar ook een student te steunen met 50 euro per maand. Voor meer informatie hierover kunnen jullie terecht bij Joke Bekaert, joke.bekaert@gmail.com.

Op bezoek in Maya Jaguar

Op maandag 8 februari stond er voor Joke en Sophie een bezoek aan Maya Jaguar op de planning. Maya Jaguar is een instituut van een Canadese dame, Frances Dixon, in de omstreken van Barillas. 5 Pojomeros (Francisco Pablo, Francisco Sebastián, Francisco Pedro, Ramiro en Juana) zitten daar in het 4de middelbaar: 18 dagen verblijven ze in het instituut (in the middle of nowhere, en wij die dachten dat Pojom afgelegen lag) en 12 dagen per maand zijn ze in Pojom.

Na een zeer lange rit (door een geloste lading hout en een ongeval onderweg) kwamen Joke en Sophie pas laat aan op de berg waar het instituut gevestigd is. Een prachtige plek! Ze kregen onmiddellijk een lekkere maaltijd voorgeschoteld en werden dan begeleid naar hun *cabaña* (chalet) waar ze de nacht zouden doorbrengen. De volgende ochtend werden ze na het ontbijt rondgeleid door de leerkrachten en mochten ze enkele lessen meevolgen.

Maya Jaguar is een heel mooi instituut en bijna volledig zelfvoorzienend qua voeding. De studenten spenderen heel veel tijd in de uitgebreide moestuin en leren er heel veel bij over agronomie. Daarnaast wordt er in de eerste maanden heel erg gefocust op Spaans. De 5 Pojomeros die er dit jaar les volgen zijn super enthousiast en zijn er echt graag. Ze vinden het ook helemaal niet erg dat het zo afgelegen is, op die manier kunnen ze zich voor de volle 100% op hun studies concentreren.

Joke en Sophie samen met Frances (de stichtster van Maya Jaguar).

Joke met Francisco Pablo en Ramiro.

Deel van de moestuin met op de achtergrond de cabañas.

Schoolgebouw met een kantoor, 3 leslokalen en een computerklas.

Día del cariño

14 februari, Valentijn, een alomtegenwoordig gegeven en ook in Pojom laten ze dan niet zo maar passeren. *Día del cariño* staat voor festiviteiten op school, een sporttoernooi en natuurlijk ook een *amigo secreto*: iedereen trekt een briefje met een naam op en voor die persoon moet je dan een cadeautje kopen.

Joke en Sophie waren de uitverkorenen van de *clínica* in Pojom om deel te nemen aan de verschillende festiviteiten. Allebei moesten ze voor een cadeautje zorgen en konden ze er natuurlijk ook eentje in ontvangst nemen. De uitwisseling van de cadeautjes werd aan de hand van een spel gedaan waarbij 2 clowns (Lech en José) de slachtoffers in het midden van de kring sleurden, de hele tijd stond de muziek keihard en nadien startte het basketbaltoernooi tussen de verschillende jaren. Het was een heel mooie en leuke namiddag.

María werkt nu officieel voor de Guatemalteekse overheid!

María, onze *enfermera auxiliar* (hulpverpleegkundige) in Pojom, heeft sinds 1 februari een contract via de Guatemalteekse overheid. Concreet betekent dat dat ze vanaf nu haar loon uitbetaald krijgt door de overheid en niet meer door ons, maar ze is wel te werk gesteld in onze *clínica* in Pojom. Voor Vivir en Amor is dat een zeer belangrijke stap in het onafhankelijker worden van het project.

Toen Sophie in januari in Huehuetenango was en in de Area de Salud moest zijn voor andere zaken, was ze ook eens gaan vragen hoe het zat met de aanvraag die ze in oktober vorig jaar gedaan had om María als hulpverpleegkundige te erkennen en een contract te geven. En wat bleek, die zat al veel verder in het proces dan we allemaal gedacht hadden en was goedgekeurd door de verschillende instanties. Het enige wat nog ontbrak waren een hele lijst documenten van María zelf. Dus zijn Sophie en María de week nadien

opnieuw naar Huehuetenango gegaan voor de documenten. Het heeft redelijk wat voeten in de aarde gehad om alles op tijd geregeld te krijgen (ongelooflijk lange wachtrijen overal en beperkte tijd), maar uiteindelijk is alles op tijd in orde gekomen.

De eerste week van februari kreeg María opleiding in het Centro de Salud in San Mateo Ixtatán en nadien mocht ze terug keren naar Pojom. Bijna hadden ze haar daar gehouden want ze kampen daar met een personeelstekort, maar na een paar telefoontjes naar Huehuetenango, gaf de directrice in San Mateo toch toe dat María eigenlijk ingepland stond voor Pojom.

Omdat María nu een hoger loon krijgt dan voordien, moet ze natuurlijk ook meer uren werken (35u per week). Ze komt dus sinds begin februari een dag extra in de week. We hebben haar gebombeerd tot verantwoordelijke van de farmacie en de bodega en de papieren voor het ministerie. Op die manier kan Carlos verschillende zaken doorgeven aan haar en heeft hij meer tijd voor nieuwe coördinerende taken. We zijn heel erg tevreden over haar inzet, María is de laatste maanden enorm gegroeid en neemt echt haar verantwoordelijkheid op.

Het is wel nog even afwachten vooraleer haar loon effectief op haar rekening zal staan. De Guatemalteekse papiermolen loopt enkele maanden achter op de realiteit ☺

Trouw van María

Het zat er al een tijdje aan te komen en 21 maart was het eindelijk zo ver, María en Tomás stapten in het huwelijksbootje. Ook het personeel van de *clínica* was uitgenodigd op de viering. Ze waren heel zenuwachtig, maar straalden achteraf.

María en Tomás net voor het begin van de viering.

De priester wordt naar binnen begeleid.

Heel veel blije gezichten na de viering, behalve Cande Elisabeth, zij was het wachten om gevoed te worden echt wel beu ☺

Blaassonde

In januari kwamen enkele Pojomeros Bram halen voor een huisbezoek, hun vader voelde zich niet goed. Toen Bram in het huisje toekwam, bleek het een al zeer oude man te zijn (maar liefst 119 jaar oud volgens de familie, volgens de ons opgegeven geboortedatum eerder 105 jaar) met duidelijke tekenen van hartfalen. De man was helemaal opgezwollen door oedeem. De enige oplossing waren diuretica en een blaassonde steken. Zelf vond hij dat verre van aangenaam en werd hij zelfs heel kwaad op Bram telkens hij de patiënt ging controleren, maar al snel werd het oedeem veel minder dankzij de behandeling en voelde de oude man zich stukken beter. Enkele weken later is hij dan toch gestorven omringd door zijn familie.

TB patiënt

Na de patiënten die in oktober en december gediagnosticeerd werden met TBC, hebben we er sinds februari alweer eentje bij. Ook deze patiënt volgt zijn behandelingsschema heel goed. Intussen staan we in de streek blijkbaar gekend als een heel goed laboratorium om TBC-stalen te onderzoeken want stalen die eigenlijk in het Nationaal Ziekenhuis in Barillas onderzocht zouden moeten worden, sturen ze tegenwoordig naar de *clínica* in Pojom. Misschien moet Carlos eens les gaan geven aan de mensen in Barillas?

Ondervoede Rosa Judit

In februari werd in Pojom een tweeling geboren: een jongen, Fernando, en een meisje, Rosa Judit. Ze wogen allebei een beetje te weinig bij de geboorte, maar niets abnormaals voor een tweeling. Alleen bleek na een week dat het meisje blijkbaar veel minder goed dronk of de kans kreeg te drinken dan de jongen.

Mieke legde iedere keer uit hoe belangrijk het is het meisje veel en lang genoeg te laten drinken, maar haar gewicht ging er alleen maar op achteruit (na een maand woog ze nog amper 3 *libra* of 1.360 kg).

Wij zijn verplicht gevallen van ondervoeding door te geven aan de overheid en aangezien de familie onze raad duidelijk niet opvolgde, hebben we dat in dit geval ook gedaan. De mensen van *Hambre Cero* en *Adives* stonden hier enkele dagen later om de familie een bezoekje te brengen. De huidige overheid investeert zeer veel in de strijd tegen ondervoeding, om die reden zijn de gevolgen voor een familie wel groot als ze medisch advies niet opvolgen. De mama heeft genoeg melk, dus dat is helemaal niet het probleem. Ze hebben nu 3 weken de tijd om te tonen en te bewijzen dat ze wel goed voor hun dochtertje willen zorgen. Als ze tegen dan niet bijgekomen is, wordt de baby meegenomen door de sociaal werkster van *Hambre Cero* en de mama aangegeven bij de politie. Om de drie dagen gaat Mieke nu het meisje wegens samen met de verpleegster van *Adives*. We hopen echt dat Rosa Judit binnen enkele weken goed is bijgekomen en dat ze de moeder niet bij haar gezin zullen weghalen.

Sensatie in Pojom!

Het was lang geleden, maar op 22 maart was het zo ver. Omdat het vrijdag was en er dus geen consulta is, wilde Bram ons verrassen met een uitgebreid ontbijt (à la Simon Says in Gent voor wie dat kent) en toen we net aan tafel wilden gaan zitten, gebonk aan de deur. Voordien hadden we al gezien dat er aan de *alcaldía* veel commotie was en dat er zelfs een politiewagen uit San Mateo Ixtatán stond. Als ze er de politie uit San Mateo bijhalen, is er meestal wel echt iets aan de hand. En wat bleek toen we de deur open deden? Een gevecht tussen broers omwille van een stuk grond. De ene had de andere aangevallen met het doel hem te vermoorden, want hij had een heel diepe snijwonde in zijn kin, net boven zijn nek. Ook zijn hand was serieus gehavend. Anderhalf uur hechten later vertrok de politie in volle vaart met slachtoffer en dader terug naar San Mateo en keerden de nieuwsgierigen terug naar huis. Wat er nu exact gebeurd is, zullen we waarschijnlijk nooit weten, de relaties tussen en binnen families in Pojom zijn soms zeer ingewikkeld en explosief.

Er is duidelijk iets te doen aan de *alcaldía* in Pojom.

Wist je dat...

- ✓ Lena'tje, een super lief 11-jarig meisje uit Pojom die hier bijna elke dag aan de deur staat om te vragen of we geen vuile kleren hebben om te laten wassen, naar Playa del Carmen in Mexico vertrokken is.

- ✓ De rugzak van Sophie toen ze na de kerstvakantie terug richting Pojom aan het reizen was van het dak van de *camioneta* gestolen werd. Gelukkig zaten alle belangrijke documenten en geld bij haar in de bus.
- ✓ De vrijwilligers in Yalanhuitz en Pojom de laatste tijd verwend werden met voedselpakketen uit Duitsland. Zowel Barbara als Christian stuurden chocolade, nutella en snoep richting Guatemala. Hartelijk bedankt daarvoor!
- ✓ De bananenbomen in de tuin in Pojom de komende maanden letterlijk heel veel vruchten zullen afwerpen. De volgende 6 maanden zal er maandelijks een tros bananen (100-tal) rijp zijn.

- ✓ Bram na de dood van Lulu en Jules (de 2 biggetjes) op zoek ging naar een nieuw project: een moestuin! Binnen enkele maanden kunnen de vrijwilligers in Pojom genieten van verse basilicum, peterselie, tijm, paprika, aubergine, courgettes en frijool (met dank aan Christian die vanuit Duitsland zadjes opstuurde naar Guatemala).
- ✓ Maarten het paard Castro na lang twijfelen toch verkocht heeft. Castro bleef, ondanks zijn castratie, een zeer wilde en bronstige hengst. Voor ieders veiligheid bleek het toch beter hem te verkopen.
- ✓ Joke een prachtige bijnaam heeft: mest-hol. Blijkbaar is *meshtol* Qan'jobal voor lerares. Joke wist dat allang, maar was zo slim geweest dat niet aan de andere vrijwilligers te vertellen tot op het moment dat ze daar zelf ook achter kwamen natuurlijk ☺
- ✓ We er in Pojom al een hele tijd een nieuwe promotor bij hebben? Ze heet Cande Elisabeth, is intussen al bijna 5 maanden oud en is het dochtertje van Maria. Ze is tijdens de consultas de hele dag bij ons, zodat ze bij de mama aan de borst kan liggen van zodra ze honger heeft. Het is een super toffe meid en we hopen echt dat haar eerste woordjes in het Nederlands zullen zijn en niet in het Qan'jobal ☺

- ✓ De kip in Yalanhuitz maar 1 ei heeft gelegd.
- ✓ We momenteel met zoveel vrijwilligers zijn dat het lijkt alsof de *gringos* de streek zijn binnengevallen.
- ✓ Joke en Sophie heel hard geprobeerd hebben gratis tickets te bemachtigen voor het concert van Ricardo Arjona in Ciudad Guatemala, maar niet Guatemalteeks genoeg bleken.
- ✓ Hannah graag zou hebben dat Maarten deelneemt aan de jaarlijkse paardenrace in Ixquisis. Maarten, hoewel niet onbegaafd op de rug van een viervoeter, staat echter niet te springen uit schrik voor blessures (waarmee nog niet gezegd is voor wie precies).

- ✓ Er voor Mieke, Joke, Maarten en Hannah bezoek uit België voor de deur staat en ze daar stiekem toch wel al serieus naar uitkijken.
- ✓ Het afscheid van Bram al serieus gevierd werd met alle vrijwilligers en promotoren (zie foto's).
- ✓ Sommige wist-je-datjes door de redactie werden afgekeurd en dus jammer genoeg niet in deze nieuwsbrief verschenen.

Voor wie het vergeten is, via deze weg willen we een oproep doen naar nieuwe meters en peters voor onze studenten voor het schooljaar 2014. Meer info bij Joke Bekaert, joke.bekaert@gmail.com.

Heel veel groeten uit Pojom en Yalanhuitz van het momenteel 12-koppige team!
Mieke, Hannah, Bram, Sara, Joris, Lise, Joke, Maarten, Sarah, Elisa, Lotte en Sophie

Wilt u deze nieuwsbrief niet langer ontvangen, stuur dan een mailtje naar sophiegillaerts@gmail.com.
Ook opmerkingen, ideeën en suggesties zijn welkom!